

Bu sayımızda

“Azərbaycanda ali təhsilin gücləndirilməsinə dəstək” Twinning layihəsi

→ səh.2

Məktəblər arasında idman növləri üzrə respublika cempionatı keçiriləcək

→səh.3

**“Gəzdiklərim,
gördüklərim,
düşündükələrim”**

→səh.6

“Kitabxanaya kitab hədiyyə edirik”

→ seh.6

Qıymətləndirmədə yeni yanaşma

Müəllimlər üçün geniş imkanlar yaranır

Bizi dəyişən robotlar

IV sənaye inqilabı:
sarsıntılar qaçılmaz olacaq

yası” adlandırılan siyaset nöticəsində istehsalın avtomatlaşdırılmasını həyata keçirməyə hazırlaşan bir sıra kompaniya və şirkətlər sadəcə insanları robotlarla əvəz etməyəcəklər, məhsuldarlığı əhəmiyyətli dərəcədə yüksəldib, əməliyyatların bir hissəsini mexanizmlərə və alqoritmələrə keçirəcəklər. Böyük şirkətlərdə çalışan işçilərin 54 faizi peşəsinə dəyişmək, bacarıq və səriştələrinin səviyyəsini artırmaq məcburiyyətində olacaq.

daşların sayı isə 15 milyondur. Bu i WEF-in “The Future of Jobs 2018” hə sabatını son illərdə əmək bazarının mötəbər tədqiqatlarından biri kimi tə dim etməyə imkan verir.

Həkimlər, müəllimlər, tibb bacıları

WEF-in “Əmək bazarının gələcəyi-2018” hesabatında qeyd olunur ki texnologiyaların və istəkələr prosesləri

Həkimlər, müəllimlər

WEF-in “Əmək bazarının gələcəyi-2018” hesabatında qeyd olunur ki, texnologiyaların və istehsal proseslərinin inkişafı nəticəsində 2020-ci ildə 75 milyon insan işsiz qala bilər. Belə ki, iş yerlərinin dördə biri 70% avtomatlaşdırılacaq.

➡ Ardı sah 5

Dərin laboratoriyalar

da izlemişdilər” - deyə Henri Soubel bildirir. Onun özü aşağıda söhbət açıla-
caq Kamioka rəsədxanasındaki eksperi-
mentlərin iştirakçısıdır. Soubel hesab
edir ki, dərinliyə getdikcə radioaktiv tə-
sirlər azalır. Bu səbəbdən vaxtilə müx-
talif faydalı qazıntıların çıxarılması üçün
mövcud olan yataqlar və mədənlər indi
mütərəqqi yeniliklərin aşkar olunmasın-
da əvəzolunmaz rol oynayan elmi mər-
kəzlərə çevriliblər.

KAMIOKA rəsədxanası. Yerin 1000 metr dərinliyində olan bu mərkəz 1983-cü ildən fealiyyət göstərir. Yaponiyanın Gife bölgəsindədir. "The villa-ge" portalının məlumatına görə, vaxtilə mədənlərdən ibarət bu kompleks hazırl-

bitliyini öyrənib. Zamanla mərkəzin
araşdırma sahələrindən biri də neytrino
olub. Çünkü neytrino protonların parça-
lanmasının axtarılması üçün yaxşı fon-
dur. Əlavə edək ki, neytrino kütlesi sıfi-
ra bərabər, yaxud ona yaxın olan neytral
elementar hissəcikdir. Hazırda Kamio-
kada yeni ulduzlar, Günəş və atmosfer-
dən gələn neytrinoların öyrənilməsi ilə
məşğuldurlar. 2015-ci ildə yapon alim
Taakaki Kadzita məhz bu sahədə Nobel
mükafatını qazanmışdır.

SUPL - Stoul yeraltı fizika laboratuvarı. Yerin altında 1000 metr derinlikde tikilməkdədir. Avstraliyanın Viktoriya ştatındaki qızıl yatağında fəaliyyət göstərəcək.

→ Andere S

“İsteyirəm ki, yüksek balla ali məktəbə daxil olum”

Mədinə Hüseynova:
“Bir neçə dili mükəmməl bildiyim üçün xarici
dostlarla sərbəst iñsivvət qururam”

RƏSMİ XRONİKA

- Sentyabrın 27-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin ilə tekbətək görüşü olub. Elə həmin gün Heydər Əliyev Mərkəzində IX Azərbaycan-Rusiya Regionlararası Forumunun rəsmi açılış mərasimi olub. Prezidentlər İlham Əliyev və Vladimir Putin mərasimində iştirak və çıxış ediblər.
- Sentyabrın 27-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putin, Mongolustan Prezidenti Xalmaqıjn Battulqə və Beynəlxalq Cüdo Federasiyasının prezidenti Marius Vizer Milli Gimnastika Arenasında keçirilən cüdo üzrə dünya çempionatının qarşıq komanda yarışlarında xaxiblər. Ölkə başçısı İlham Əliyev yarışlardan sonra Azərbaycan idmançıları ilə görüşüb.
- Ölkə başçısı İlham Əliyev sentyabrın 26-də Azərbaycan Respublikasının “Azerkosmos” Açıq Səhmdar Cəmiyyəti ilə Fransa Respublikasının Milli Kosmik Tədqiqatlar Mərkəzi arasında kosmos sahəsində birgə fealiyyətlərə dair Çərçivə Sazısının təsdiq edilməsi haqqında fərman imzalayıb.
- Sentyabrın 26-də Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikasının Qızılıqac Milli Parkının yaradılması haqqında sərəncam imzalayıb.
- Sentyabrın 26-də ölkə başçısı İlham Əliyev Gəncə şəhərində yeni infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.
- Sentyabrın 26-da dövlət başçısı İlham Əliyev “2018-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəqəmsal ödənişlərin genişləndirilməsi üzrə Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.
- Prezident İlham Əliyev sentyabrın 25-də Xüsusi Olimpiya Komitesinin sadri Timot Şri-verin başçılıq etdiyi və dünən şəhərtə idmançılar Bart Konner, Nadya Komaniç və Vladimir Qribiçin daxil olduğu nümayəndə heyətinə qəbul edib.

Unibook birinci kurs tələbələrinin istifadəsinə verilib

Sentyabrın 25-də Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetində (ADNSU) Unibook (Elektron universitet) birinci kurs tələbələrinə təqdim edilib.

ADNSU-nun İnformasiya Texnologiyaları (IT) departamentinin direktoru Elnur Səfərli Unibook haqqında tələbələrə geniş məlumat verib. Sistemin iş prinsipi, daxili qaydaları və digər bölmələri tələbələrə izah olunub. E.Səfərli sistemin necə işlədiyi və istifadə qaydaları ilə tələbələri eyni şəkildə tanış edib. O, həmçinin qeyd edib ki, Unibook vasitəsilə istedikləri məlumatı öyrəne, laborator işlərini apara, istenilən dərs tapşırıqlarını hazırlaya, bütün kafedralar haqqında məlumat ala və hətta anlamadıqları mövzuya haqqında internet vasitəsilə mülliimlərlərə olaq saxlaya bilərlər.

Tədbirin sonunda tələbələri məraigindən suallar cavablandırılıb.

Qeyd edək ki, portalda universitet haqqında bütün məlumatlar, dərs cədvəlləri, fənn proqramları, elektron vəsaitlər yerləşdirilib. Döslərin mövzusu mülliimlər tərəfindən doldurulur və hansı mövzunun no vaxt keçildiyi qeyd olunur. Fənn proqramlarında iso keçilən fənlər və ballar yer alır.

ADNSU-nun hər bir tələbəsinin fərdi olaraq portala giriş imkanına

Prezident İlham Əliyevin “Azerspace-2” peykinin orbitə buraxılması münasibətilə təbriki

Azərbaycanın “Azerspace-2” peyki sentyabrın 26-da Fransa Qvianasında yerləşən Kuru kosmodromundan orbitə buraxılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev bu münasibətlə xalqımızı təbrik edib.

Dövlətimiz başçısı deyib:

“Özüz həmətənlər.

Bu gün ölkəmizin heyatında çox əlamətdar bir gündür. Bu gün “Azerspace-2” peykimiz orbitə çıxarıldı. Bu münasibətlə bütün Azərbaycan xalqını ürkədən təbrik etmək istəyirəm. Bu, ölkəmizin növbəti qələbesidir, dövlətimizin növbəti uğurudur.

Son beş il ərzində Azərbaycan orbitə 3 peyk çıxara bilmüşdür. Azərbaycan bu gün dünyanın kosmik klubunun üzvüdür və dünyanın kosmik sənayesində öz mövqelərini möhkəmləndirir. Peyklərin orbitə çıxarılması dövlətimizin gücünü göstərir, bizim siyasetimizi göstərir. Bizim artıq 3 peykimiz var: “Azerspace-1” telekommunikasiya peyki, “Azersky” müşahidə peyki və “Azerspace-2”.

Bildiyiniz kimi, bu il Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin 100 illiyi qeyd edilir. Nəmən Sərəncamımla 2018-ci il “Azərbaycan Xalq Cumhuriyyəti İli” elan edilmişdir. Eyni zamanda, gələn ay biz müstəqilliyimizin bərpasının 27-ci ildönümünü qeyd edəcəyik. Biz “Azerspace-2” peykimizin orbitə çıxarılmasını Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin 100 illiyinə, Azərbaycanın dövlət müsələhəsi və hərbi potensialının gücləndirilməsi işində “Azersky” peykinin xüsusi rolu vardır. Bu peykin fealiyyəti nəticəsinə biz bu sahədə də xaricdən asılılığı tamamilə aradan qaldırıq və bir

Bu peyklərin çox böyük əhəmiyyəti var. İlk növbədə, Azərbay-

can informasiya təhlükəsizliyi baxımdan daha da önemli addım atr. Bu gün peyklərimiz vasitəsilə Azərbaycan telekanalları dünyaya öz verilişlərini təqdim edə bilirlər. Bu gün Azərbaycan telekommunikasiya sahəsində xarici tərofdaşlardan asılılığımız tam aradan götürür. Eyni zamanda, kadr hazırlığı üçün Azərbaycanın kosmik sənayesinin inkişafı önemli rol oynayır. Peykləri idarə edən kadrlar azərbaycanlı müəssisələrdər və onlarla böyük əksəriyyəti gənclərdir.

Kosmik sənayenin inkişafı bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlığından da derinləşdirir. Biz dünyanın bu sahədə böyük təcrübəyə malik olan aparıcı şirkətləri ilə sıx əməkdaşlıq edirik.

Peyklərin, eyni zamanda, kommersiya tərəfi var. Bu gün Azərbaycan öz məhsulunu ixrac edir və peyklərin fealiyyəti nəticəsində ölkəmizə valyuta gəlir. Azərbaycanın kosmik sənayədə olde etdiyi uğurlar, eyni zamanda, qeyri-neft sektorunu inkişaf etdirir, qeyri-neft sənayemizi iżriyə aparır. Təsadüfi deyil ki, bu ilin səkkiz ayının göstəricilərinə görə, Azərbaycanda qeyri-neft sənayesi təxminən 11 faiz artmışdır. Eyni zamanda, “Azersky” müşahidə peyki vasitəsilə biz ölkəmizin, dünyanın istənilən nöqtəsində baş verən bütün hadisələri daim müntəzəm olaraq izləye bilirik, nəzarət edə bilirik. Azərbaycanın müdafiə və hərbi potensialının gücləndirilməsi işində “Azersky” peykinin xüsusi rolu vardır. Bu peykin fealiyyəti nəticəsinə biz bu sahədə də xaricdən asılılığı tamamilə aradan qaldırıq və bir

çox ölkələr üçün peyk xidməti göstəririk.

İnfrastruktur layihələrimiz icrası və mövcud infrastrukturun qorunması üçün peyklərin böyük əhəmiyyəti var. Kondəsərrüfatının inkişafı, ekoloji vəziyyətə nəzarət, torpaqlardan səmərələr şəkildə istifadə edilməsi — bütün bu işlərə “Azerspace-2” telekommunikasiya peykinin orbitə çıxarılması bizim növbəti tarixi qəbələmizdir. Bundan sonra da Azərbaycan yalnız uğurlar, qəlebələr yolu ilə gedəcək.

Bir daha sizlər bu gözəl hadisə münasibəti ilə təbrik edirəm, hər birinizi cənsərli, xoşbəxtlik arzulayıram. Sağ olun.

“Azərbaycanda ali təhsilin gücləndirilməsinə dəstək”

Sentyabrın 25-də Təhsil Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə “Azərbaycanda ali təhsilin gücləndirilməsinə dəstək” Təvinninq layihəsinin təqdimat keçirilib.

Konfransın məqsədi ali təhsil müəssisələrini, digər maraqlı tərafələri və geniş ictimaiyyəti növbəti iki ilə Avropa İttifaqının maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirilecek layihənin məzmununu və esas gözləntilərini barədə məlumatlandırmaqdır.

Tədbirdə təhsil naziri Ceyhun Bayramov, bir sira Avropa ölkələrinin Azərbaycandakı səfirləri, ali təhsil müəssisələrinin rehbərləri, layihəyə cəlb olunmuş ekspertler istirak edib.

Tədbiri giriş sözü ilə açan təhsil naziri Ceyhun Bayramov bildirib ki, Azərbaycan dünya təhsilində müşahidə olunan trendləri və çağırışları nezərə alaraq təhsilin insan kapitalının inkişafı sahəsindəki rolunu düzgün dövrləndirməyə və bu istiqamətdə davamlı tədbirlərin həyata keçirilməsinə xüsusi diqqət yetirir. Bu baxımdan, Prezident canəb İlham Əliyev tərəfindən 2013-cü ildə təsdiq olunmuş “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası” yüksək səriştəli təhsil sistemlərinə və müasir texnologiyalara

əsaslanan infrastruktura malik, keyfiyyət səviyyəsinə görə dünyada öncül mövqə tutan təhsil sistemi formalaşdırılması məqsədini daşıyır. Milli təhsilimizin prioritətlərinin təhsil sahəsində esas fealiyyət istiqamətlərini müəyyənəşdirən bu konseptual sənəd hər bir şəxs üçün bərabər və keyfiyyətli təhsil imkanlarının yaradılmasını nəzərdə tutur.

Nazir qeyd edib ki, son dövrde yüksək ixtisaslı kadrlar hazırlığında yeni yanşma ve metodologiyaların tətbiqi, ali təhsil müəssisələrinin muxtarıyyətinin genişləndirilməsi, tələbə qəbulu qaydalarının təkmiləşdirilməsi, rəqabətəsaslı təqəqud sisteminin yaradılması, universitetlərdə keyfiyyətin təminatı mərkəzlərinin qurulması, məzunların işlətəmə olunmasına xidmət edən karyera mərkezlerinin fealiyyətinin effektivliyinin yüksəldilmesi və ali təhsil müəssisələrində elmi fealiyyət nəticələrinin səmərəliliyinin artırılması istiqamətlərində ciddi uğurlar əldə olunub.

Daha sonra çıxış edən Avropa İttifaqının öməkdaşlıq şöbəsinin müdürü eşi Alexandra Nerisanu, Litvanın Azərbaycandakı səfiri Valdas Lastauskas, Latviyanın Azərbaycandakı səfiri Yuris Maklakovs, layihənin Avropa İttifaqı üzrə rəhbəri Bruno Curvale bu öməkdaşlıqdan məmənənə oldularını bildirib, layihənin ali təhsilsə vəzəvçisi töhfələrdən danışıblar.

Sonra layihənin Azərbaycan üzrə rəhbəri, Təhsil Nazirliyinin Elm, ali və orta ixtisas təhsili şöbəsinin

müavini Salavat Saqitov ilə görüşüb.

Görüşlərdə Azərbaycan ilə Rusiya Federasiyası Başqırdıstan Respublikası və Finlandiya arasındakı təhsil sahəsində əlaqələrin cari vəziyyəti və golocok inkişaf, eləcə də Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının ölkəmizdəki rümayəndiliyi arasında mümkün əməkdaşlıq perspektivləri müzakirə edilib.

ADNSU-nun tədris işləri, dosent Qasim Məmmədov son illər universitetdə star-

“İdeyadan biznesə”

Sentyabrın 24-də Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universitetində (ADNSU) Nəqliyyat, Rabitə və Yüksek Texnologiyalar Nazirliyi, Heydər Əliyev Fondunun “Regional İnkışaf” İctimai Birliyi və “Microsoft” şirkətinin təşkilatçılığı ilə “İdeyadan biznesə” layihəsinin konsepsiyası, məqsədi və hədəfləri barədə istirakçıları məlumatlandırib.

Tədbir çərçivəsində istirakçılar üçün informativ sessiya, tələbələr dən formalasdırılan komandalar arasında müsabiqə keçirilib.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 12 sentyabr 2018-ci il tarixli, 625 s nömrəli sərəncamı ilə təsdiq edilib

2018-2019-cu tədris ili üçün peşə təhsili müəssisələrinə tələbə qəbulu

Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi üzrə

İxtisasların şifri	İxtisas qrupu	İxtisasın adı	Cəmi	Yerlərin sayı, o cümlədən		İllik təhsil haqq (manatla)	
				dövlət hesabına	ödənişli əsaslırlar	Bakı şəhərindəki təhsil müəssisələrində	bölgələrdəki təhsil müəssisələrində
1	2	3	4	5	6	7	8
1. “Sənətşünaslıq, mədəniyyət və incəsanat” peşə istiqaməti üzrə							
030102	Kərgizlərlik	kərgizlər reklam işçisi	40	40	350	350	
030103	Reklam işi	xalça və xalça məməlatlarının bərpası	20	20			
030107	Xalça və xalça məməlatlarının bərpası	musiqi alətlərinin ustası	40	40			
030109	Musiqi alətlərinin bərpası	interyer və eksteryerin böddü tərtibatçısı	20	20	450	400	
030110	İnteryer və eksteryerin böddü tərtibatçısı	zərgər	20	20			
030111	Zərgərlik	ağacdan, keramikadan, məməlatdan hazırlanmış böddü tərtibatçısı	20	20			
030112	Ağac və parçalar üzərində hazırlanmış böddü tərtibatçısı	agac üzərində naxış rəssamı	20	20			
030113	Ağac və parçalar üzərində hazırlanmış böddü tərtibatçısı	böddü tikmə ustası	20	20	350	350	
030119	Xalq böddü yaradıcılığı	xalqaçı	360	360			
030119	Xalq böddü yaradıcılığı	1. “İqtisadiyyat, xidmət, avtomatika və idarəcəmə” peşə istiqaməti üzrə					
030201	Bank işi	xəzinədər	20	20	500	400	
030202	Mühəsibət işi	əmaliyyatçı-məhəsib	620	40	580	500	400
030202	Mühəsibət işi	məhəsib	50	50	500	400	
030203	Sığorta işi	sığorta agenti	60	60	450	400	
030204		ərzəq və qeyri-ərzəq malları satıcısı, nəzarətçi-xəzinədər	300	120	180	400	350
030204	Kommersiya	təchizat üzrə agent	20	20	400	350	
030204	Kommersiya	tədbir və marasimlərin təşkilatçısı	140	80	60	400	350
030204	Kommersiya	turizm agenti	160	60	100	400	350
030206	Qaz avadanlıqlarının təmiri və istismarı	qaz avadanlıqlarının təmiri və istismarı üzrə cilişlər	60	40	20	350	350
030207		ışıq operatoru	20	20			
030207	Kino-video nümayişçi	kinomontajçı	60	20	40	450	400
030207	Kino-video nümayişçi	səs operatoru	40	20	20	450	400
030207	Kino-video nümayişçi	video cekiliş üzrə operator	40	20	20	450	400
030208	İaş xidməti	aspaz	940	560	380	500	400
030208	İaş xidməti	ofisiant, barmen, bufetçi	200	180	20	400	350
030208	İaş xidməti	qonşuq, şirniyyatçı	380	140	240	400	350
030209	Kimyəvi təmizləmə aparatçısı	kimyəvi təmizləmə aparatına xidmət edən ustası	20	20			
030210	Bərbərlik	bərbər	415	140	275	500	400
030210	Bərbərlik	bərbər-vizajist-manikür	380	140	240	500	400
030210	Bərbərlik	qrıncı-pastör	40	20	20	500	400
030213	Baldəciliyi	yerli baldəcili	100	100			
030214	İqtisadiyyatlı texnologiyalar və istehsal	avtomatlaşdırılmış texnologiyalar və istehsal üzrə operator	20	20			
030215	Mühabifə-yanğıñ	mühabifə-yanğıñ signalizasiyasının elektronikası	40	20	20	400	350
030216	Nəzarət-olçü cihazları və avtomatika	nəzarət-olçü və avtomatika cihazlarının cilişləri	20	20			
030217	Gəmigilik xidməti	gəmisi aşpaçı	20	20			
030218	Dəmiryol naqliyyatında daşınma sonadırlarının emalı və xidməti	sərnişin vaqonlarının bəldəcili	20		20	400	350
030219		komputer operatoru	840	80	760	500	400
030219	İnformasiya-kommunikasiya texnologiyası və hesablaşdırma	komputer ustası	300	200	100	500	400
030219	İnformasiya-kommunikasiya texnologiyası və hesablaşdırma	komputerlərin təmiri və xidməti üzrə teknik	40	40			
030219	İnformasiya-kommunikasiya texnologiyası və hesablaşdırma	telekommunikasiyada komputer texnikasının istismarı üzrə operator	260	120	140	500	400
030219	İnformasiya-kommunikasiya texnologiyası və hesablaşdırma	web-dizayner	120	80	40	500	400
030220	Mehmanxana işi	məməxanaya inzibati	60	40	20	400	350
030220	Mehmanxana işi	məməxanada təsərrüfat işləri üzrə nəzarətçi	180	120	60	400	350
030220	Mehmanxana işi	otelədə konserjer	100	60	40	400	350
030221	Mühabifə işi	mühabifəzəq	20	20			
030221		3. “Kənd təsərrüfatı, balıq və meşə təsərrüfatı” peşə istiqaməti üzrə					
030301	Bitkiçilik	bitkiçilik mütəxəssisi	720	720			
030301	Bitkiçilik	mevyə-tarvəz ustası	120	80	40	350	350
030301	Bitkiçilik	mevyə ustası	80	80			
030301	Bitkiçilik	tarvəz ustası	80	80			
030302		avtomobil və traktorlarda elektrik avadanlıqlarının təmiri üzrə cilişlər	100	60	40	400	350
030302		genis profilli traktorçu-mənşət, təmirçi-cilişlər	400	340	60	350	350
030302	Kənd təsərrüfatı naqliyyatı və elektrik avadanlığı xidməti	genis profilli traktorçu-mənşət, təmirçi-cilişlər, avtomobil sürücüsü (BC kateqoriyası)	240	200	40	400	350
030302	Kənd təsərrüfatı naqliyyatı və elektrik avadanlığı xidməti	kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı üzrə fermər, avtomobil sürücüsü (BC)	60	20	40	400	350
030302	Kənd təsərrüfatı naqliyyatı və elektrik avadanlığı xidməti	kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı üzrə fermər	100	100			
030302	Kənd təsərrüfatı naqliyyatı və elektrik avadanlığı xidməti	kənd elektrikləşdirilməsi və rabitəsi üzrə elektrik mənşəti, avtomobil sürücüsü	160	100	60	400	350
030302	Kənd təsərrüfatı naqliyyatı və elektrik avadanlığı xidməti	traktoru-mənşət	220	140	80	350	350
030303	Məşən-traktor parkına texniki xidmət	agroservis mütəxəssisi	120	100	20	350	350
030303	Məşən-traktor parkına texniki xidmət	kənd təsərrüfatı məşən və avadanlıqlarının təmiri üzrə cilişlər	160	140	20	350	350
030304		heyvandarlıq mütəxəssisi	100	60	40	350	350
030304	Heyvandarlıq üzrə mütəxəssisi	heyvandarlıq məhsullarının təmiri	80	80			
030304	Heyvandarlıq üzrə mütəxəssisi	heyvandarlıq məhsullarının təmiri	200	80	120	350	350
030304	Heyvandarlıq üzrə mütəxəssisi	heyvandarlıq məhsullarının təmiri	100	60	40	350	350
030304	Heyvandarlıq üzrə mütəxəssisi	quşçılıq fabrikörünün və mexanikləşdirilmiş fermaların operatoru	60	60			
030306	Ariçılıq	arıçılıq	100	100			
030307	Meliorasiya və cilişlər işləri	meliorasiya işlərinin traktorusu, təmirçi-cilişlər	100	60	40	350	350
030307	Meliorasiya və cilişlər işləri	meliorasiya işlərinin traktorusu, təmirçi-cilişlər, avtomobil sürücüsü	100	60	40	400	350
030307	Meliorasiya və cilişlər işləri	suvarma məşənləri və nasos qurğuları	40	20	20	350	350
030309	Yeraltı mədən işləri	dəq-dəmdən işləri üzrə mütəxəssisi	60	60			
030309	Faydalı qazıntıları saflaşdırma	qazma kompleksinin mənşəti	20		20	450	400
030310	Neft və gəzçixarma	neft və gəzçixarma operatoru	160	60	100	450	400
030311	Boş-park və landschaft sahələrinin nəzarət	bagħ-bekar-dekorator	20	20			
030321	Ağac emalı qurğuları, mebel sənəsəsi, ağac məməlatları və yarımfabrikatların hazırlanması	mebel ustası	40	40			
030322	Balıqlıqlı	balıq yetişdirilənəsi üzrə mütəxəssisi	20		20	350	350
030403		4. “Energetika, elektrotexnika, cihazçırma və optik texnika, radiotexnika, rəbito və informasiya texnologiyaları” peşə istiqaməti üzrə					
030403		şəhər elektrik qaynağının yeməyacısı	20	20			
030403	Elektrik stansiyalarının və şəbəkələrinin avadanlıqlarına xidmət və təmiri	elektrik mənşənin təmiri üzrə ciliş					

Bizi dəyişən robotlar

← የኩዕስ ሃይል 1

Oruc MUSTAFAYEV

Ekspertlər əmək məhsuldarlığı-nın artması üçün qabaqcıl texnologiyalarla yanaşı, savadlı kadrların cəlb edilməsimi məsləhət görülür. Qeyd olunur ki, yeni texnologiyalar əmək bazarında disbalans yaratmayacaq və işsizliyin kəskin artımı olmayacağı. Əksinə, WEF proqnozlaşdırır ki, yeni texnologiyalar təxminən 133 milyon yeni iş yeri yaradacaq. Yəni müsbət dinamikanın mümkünluğu istisna olunmur. İnsanlar və maşınlar “əl-ələ” işləyəcək. Əgər hazırda maşınlar işçilər qarşısında duran vəzifələrin 29%-ni icra edirse, 2022-ci ildə bu rəqəm 42%-ə, 2025-ci ildə isə 52%-ə çatacaq. Büyük şirkətlərin işçilərinin 54%-i dördüncü sənaye inqilabı adlandırılın dövrün tələblərinə uyğun olmaq üçün ya peşə yönümü dəyişməli, ya da öz bacarıqlarının səviyyəsini yüksəltməli olacaq. Bununla belə, bugünkü peşələrin yarısından çoxu 2022-ci ildə qədər qalacaq. Robotlaşma üzündən bəzi peşələrin (satıcı, ofis işçiləri, yük maşınlarının sürücüləri) daha çox yox olmaq riski var. Ən az sixis-dırılma ehtimalı olanlar isə insanlarla iş sahəsinə aid olan həkimlər, müəllimlər, tibb bacıları ilə bağlıdır.

Yox olacaq, keçmişdə qalacaq peşələr isə bunlardır: “Məlumatların daxil edilməsi operatoru”, “mühasib”, “administratorlar və katib-lər”, “quraşdırma müəssisələrinin işçiləri”, “auditorlar”, “poçt xidmətlərinin əməkdaşları”, “sifarişçilərlə iş üzrə xidmət operatorları”, “anbar hesabatı operatorları”.

Yeni peşələr isə bunlar olacaq: “Verilənlərin analitiki və alimlər”, “süni intellekt və robotların təlimi üzrə mütəxəssislər”, “program terminatı istehsalçıları”, “satış və marketing üzrə mütəxəssislər”, “büyük həcmli verilənlərlə iş üzrə mütəxəssislər”, “rəqəmsal texnologiyalara keçid üzrə mütəxəssislər”, “yeni texnologiyalar üzrə mütəxəssislər”.

Hesabat müəllifləri gələcəyin iqtisadi landsaftını müəyyən edəcək yeni texnologiyaları göstəriblər: bunlar yüksək sürətli mobil internet, böyük verilənlərdən hər yerde istifadə, sünü intellekt və bulud texnologiyalarıdır.

Dördüncü sənaye
inqilabı başladı

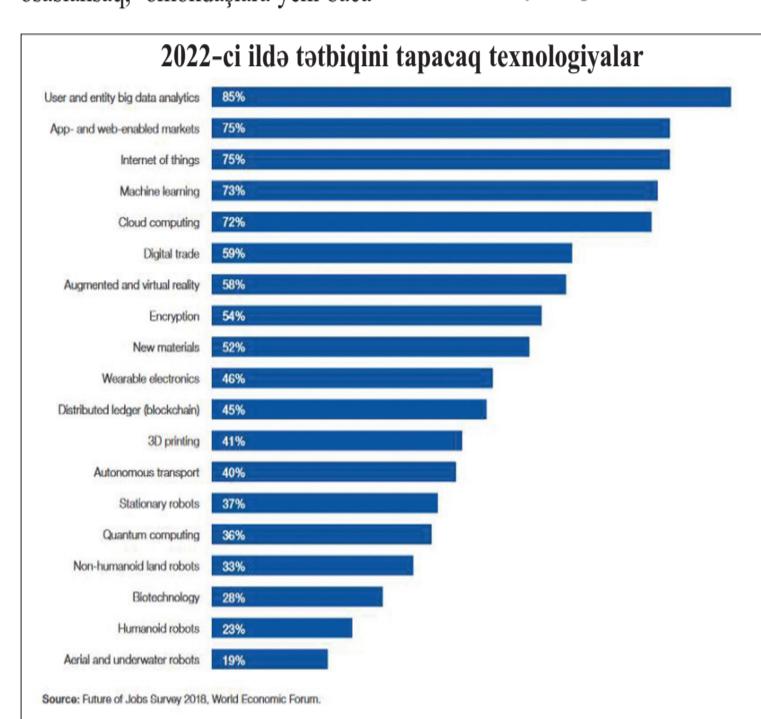
Ümumdünya İqtisadi Forumu-nun bütün ölkələrdə geniş təhlillərə yol açmış son hesabatı bir sırə nüfuzlu ekspertlər tərəfindən 4-cü sənaye inqilabı dövrünün başlanması anonsu kimi qiymətləndirilib. Süni intellektin çox sürətli inkişaf mərhələsində

IV sənaye inqilabı: sarsıntılar qaçılmaz olacaq

olduğu hər kəsə bəllidir. Amma əslində, biz dördüncü sənaye inqilabı dövrünə daxil oluruq. Yaxın illerdə bir sıra şirkətlər artıq bəzi işlərin icra edilməsi üçün müvəqqəti işçilər, ixtisaslaşmış podratçıları qəbul etməli olacaqlar. Digerləri isə bir çox işlərin avtomatlaşdırılması məcburiyyətində qalacaqlar. Mərızəyə cək". Bununla birlikdə yeni iş yeri ləri yaradılacaq və uzunmüddətli təmiz effekt bütövlükdə iqtisadiyyat üçün müsbət olmalıdır.

"Avtomatlaşdırma şirkətlərə yüksək məhsuldarlıq artımını verəcək, amma rəqabətə davamlı qalmadı üçün rəhbərlər öz əməkdaşlarını sərmayə qoymalıdır". - deyə

riqlar lazımla olacaq, çünkü maşınlar
ve insanlar arasında iş inkişaf et-
məkdə davam edir.

- * Analitik düşüncə və innovasiyalar;
 - * Sürətli təlim və strategiyaların öyrənilməsi;
 - * Kreativlik, orijinallıq və təşəbbüskarlıq;
 - * Texnoloji dizayn və programlaşdırma;
 - * Tənqididə düşüncə və analiz;
 - * Problemlərin kompleks həlli;
 - * Lider keyfiyyətləri və sosial təsir;
 - * Emosional intellekt;
 - * Düşünmək və problemləri həll etmək bacarığı;
 - * Sistemli analiz və qiymətləndirmə.

Rəhbərlər öz
əməkdaşlarına

Süni intellektin, robot texnika-sının və “ağlılı avtomatlaşdırma” texnologiyalarının digər formalarının inkişafı sayəsində məhsuldarlıq yüksələcək və ən yaxşı məhsullar və xidmətlər yaradılacaq. Ehtimal ki, bəzi iş yerləri yerini dəyişəcək və ya “kökündən öz xarakterini yenidən quracaq”.

Hansı işləri?

Saadiya Zahidi bu barədə danişarkən robotlar dövrünün “inqilabi sarsıntı”larından yan keçmək üçün ölkələrə bir neçə tövsiyəsini verir. Yaxın beş ildə gözlənən keçidləri idarə etmək üçün nə etməliyik? Buradır, pozitiv gələcəyin yaradılması-nın beş şərti:

1. İstehlal sahələri kadr dəyişikliklərinin idarə edilməsində birgə yanaşmaya ehtiyac duyur. Texnologiyaların tətbiqi müxtəlif sahələrdə çox fərqli görünür. Məsələn, bəzi şirkətlər yaxın 5 ildə daşınan elektron qurğuların tətbiq imkanlarını gözdən keçirirsə, artıq səhiyyə sahəsində olan şirkətlərin 70%-dən çoxunun bu cür planları var. İnfrastruktur sahəsində işləyən şirkətlərin dördə biri bunu etməyi planlaşdırır. İşçilər üçün bunun nəticələri çox müxtəlifdir. Belə olan halda şirkətlərinin idarəcək inkişafı yenidən fokuslaşdırılmalıdır. Daha sonra onların tətbiqi olumlu məhsullardan, insan bacarıqlarından istifadə edən xidmət sahələrinin yaradılmasıdan asılıdır. İdarə rəhbərləri ilə birlikdə, insan resursları üzrə məsul əməkdaşlar öz təşkilatları üçün insan resurslarının artımının strategiyasının yaradılmasında inkişafın ön sırasında yeni lider olmalıdır.

2. Biznes öz şirkətlərinin genişləndirilməsi strategiyasını müəyyən etməlidir. Texnologiyaların hazırlanması və programlaşdırma sahəsində bacarıqlarla yanaşı, “insani” bacarıqlara - kreativlik, orijinallıq və təşəbbüs, kritik düşüncə, inam və dənişiqlar kimi detallara diqqət, sabitlik, çeviklik, problemlərin kompleks həlli, emosional intellekt, liderlik, sosial təsir və xidməti oriyentasiya kimi bacarıqlara da tələbat aratacaq. Bu, təcəccübüli deyil, bir çox şirkətlər üçün işçi qüvvəsinin əvəzlenməsinə çökiplen xərclərin ixtisarı texnologiyalarının ilkin dalğasından sonra onların gələcək inkişafı yeni və diferensasiya olunmuş məhsullardan, insan bacarıqlarından istifadə informasiya təhlükəsizliyi analitikləri və robot texnikası üzrə mühəndislər addır. Amma böyük potensialı olan və aydın “insan” xüsusiyyətlərindən istifadə edən sahələr də var ki, belələrinə müştəri xidməti, satış və marketinq, təhsil və inkişaf, insanlar və mədəniyyət, innovasiyaların idarə edilməsi və təşkilati inkişafı göstərmək olar. Bunlar imkanların unikal pəncərəsidir. Hökumətlərə investisiyalar və sahibkarlıq üçün çərçivənin düzgün stimullarını yaratmaq lazımlı gələcək. Bu isə dörดüncü sənaye inqilabı gedişində sənaye siyasetində yeni yanaşmaya - müntəzəm surətdə iş yerlərinin yaradılmasının düzgün istiqamətinə yönəldir.

kardaş, insan bacarıqlarından istifa
də edən xidmət sahələrinin yara-
dılmasından asılıdır. İdarə rəhbər-
ləri ilə birlikdə, insan resursları üz-
rə məsul əməkdaşlar öz təşkilatları
fürsət insan resurslarının artımının
strategiyasının yaradılmasında inki-
şafın ön sırasında yeni lider olmalıdır.

3. Hökumətlər əmək bazarında
müasir siyasetlərini gücləndirməlidir.
Tələb olunan işlərin yerinə yeti-
rilməsi üçün zəruri olan vərdişlərin
qlobal payı dəyişməz qalacaq, göz-
lənləndiyi kimi, təxminən 58% təşkil
edəcək. Bu isə 2018-2022-ci illəri
əhatə edən dövrdə işçi qüvvəsinin
lazımı bacarıqlarının 42% orta irəli-
ləyişi deməkdir. Cox vacibdir ki,

**5. Bütün maraqlı tərəflər bacar-
rıqların müəyyən edilməsi və qiy-**
mətləndirilməsində ümumi dilə eh-
tiyac duyur. Ötən əsr ərzində dip-
lomlar, elmi dərəcələr və onları ve-
rən müəssisələr insanların, xüsü-
şen də “ağ yaxalıqlar”ın malik ol-
duqları və tətbiq oluna bilən bacar-
rıqlarının təminatçıları qismində çı-
xış ediblər. Nisbi sabitliyin hökm
sürdüyü əmək bazarında bu sistem
hərçənd ideal deyildi, amma əhə-
miyyətli dərəcədə işləyirdi. Ancaq
bu gün təhsil sistemlərində iş yerlə-
rində zəruri olan praktiki bacarıqlar
yoxdur. Hətta bu belə olmasa da, iş-
çi qüvvəsi öz gələcək karyerasını
davam etdirmək üçün sürətlə dəyiş-

hökumətin əmək bazarında yeni strategiyası işədüzəltmə mərkəzlerinin işinin yaxşılaşdırılması, sosial müdafiə sistemlərinin yaradılması, fərdi peşəkar hazırlıq sisteminin gözdən keçirilməsi, dövlət və özəl sektorlar üçün ekosistemin yaradılması, peşə hazırlığının təkmilləşdirilməsi, i-

ts and Auditors
Recording and Stock-Keeping Clerks
and Operations Managers
vice Clerks

Beləliklə də S.Zahidi qeyd edir ki, yuxarıda göstərilən təkliflərin hər birinin reallaşdırılması sade məsələ deyil. Onlardan hər biri bir neçə maraqlı tərəflər arasında mü-rəkkəb koordinasiyanı tələb edir. Onların əksəriyyəti ictimaiyyətə açıq olmaq üçün şəxsi məlumatların yeni formalarına ehtiyac duyur, bə-ziləri isə uğursuzluğa möhkumdur. Amma uğurlu olduğu halda onlar milyonlarla insanın həyat trayektoriyasını yaxşılıqla doğru dəyişdirəcəklər.

rilməsi olmalıdır.

4. Siyasətçilər və investorlar dördüncü sənaye inqilabı (4IR) gedişində iş yerlərinin yaradılmasına yeni yanaşma nümayiş etdirməlidir. Texnoloji dəyişikliklər nəticəsində planlaşdırılan artıma əlavə olaraq gözlənilir ki, inkişaf edən və inkişaf etmiş ölkələrdə təhsil, “yaşıl” energetika, qulluq, asudə vaxt və sehiyyə sektorları genişlənəcək. 2022-ci ildə mühüm sahələr arasında texnologiyalardan istifadə edənlərin rolu əhəmiyyətli dərəcədə artacaq. Onlara analitiklər və alimlər, program tə-

və iqtisadiyyatların yeni artımına gətirib çıxara bilər.

Hazırda Ümumdünya İqtisadi Forumu bu sahələrdən her biri üzərində işleyir, yeni düşüncələrini inkişaf etdirməklə ən uzaqqorən eksperimentlər həyata keçirməyə hazırlanınlara yeni platformalarını təklif edir. Təcrübə metodlarla əldə olunan qərarların hazırlanmasına yönelik bu çəvik yanaşmalar dördüncü sənaye inqilabından istifadə etməklə inklüziv və dinamik iqtisadiyyatlar qurmağımız üçün vacibdir.

analitikler ve amaner, program təminatı və əlavələrin istehsalçıları, elektron ticarət və sosial şəbəkələr üzrə mütəxəssislər, sünü intellekt və maşın təlimi üzrə mütəxəssislər, böyük verilənlər üzrə mütəxəssislər.

Müsəvir təhsil sisteminin vacib məsələlərindən biri də şagirdlərin asudə vaxtlarının düzgün təşkili məsələsidir. Neftçala rayonu İ.Babayev adına Şirvanlı kənd tam orta məktəbinin Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin “Təhsildə inkişaf və innovasiyalar üzrə 2-ci qrant müsabiqesində qalib gələn “Gəzdiklərim, gördüklərim, düşündüklərim” layihəsi də məhz bu məsələye həsr olunub. Layihənin məqsədi Neftçala rayonunun ucqar kəndlərində təhsil alan şagirdlərin tarixi, mədəni, sosial, turistik yerlərə səyahətlərini təşkil edərək, onlara vətən sevgisi aşılamaq, özünənim formalasdırmaq, təhsilden yayınmalarının qarşısını almağa çalışmaq, peşə maraqları formalasdırmaqdır.

“Gəzdiklərim, gördüklərim, düşündüklərim”

Qalib layihənin təqdimatı olub

Şagirdlərin dövri olaraq bəlli bir program daxilində Neftçala rayonunun müəyyənləşdirilmiş tarixi-mədəni yerlərə, eyni zamanda ictimai-sosial obyektlərə ekskursiyalar təşkil etmək, şagirdlərin ekskursiya çərçivəsində topladıqları məlumatları, çəkidləri şəkilləri, duyu və düşüncələrini ifadə edə biləcəkləri bülleten hazırlamaq da layihənin məqsəd və vəzifələrinə daxildir.

Layihənin icra planında ekskursiyaların təşkili üçün bir sıra tədbirlər nəzərdə tutulub və hazırda icra edilməkdədir. Neftçala rayonu İ.Babayev adına Şirvanlı kənd tam orta məktəbində “Gəzdiklərim, gördüklərim, düşündüklərim” layihəsinin təqdimatı keçirilib.

İçərədə müəllimlər, valideynlər, orta məktəbin şagird və məzunları, layihənin idarə heyətinin üzvləri iştirak ediblər.

Şirvanlı kənd tam orta məktəbinin direktoru H.Rasəf iclas iştirakçılarını salamlayıraq

Şagirdlərin təqdimatı barədə məlumat verib. Direktor önce Təhsil Nazirliyinə və təhsildə inkişaf və innovasiyalar adlı qrant müsabiqesinin təşkilatçılarına məktəbə göstərdikləri dərin etimadə görə minnətdərliyi bildirib.

Sonra layihə icraçısı, rayonda təcrübəli psixoloqlardan sayılan T.Elmir iclas iştirakçılarına layihənin məqsədi, icra planı, görüləcək işlərlə bağlı ətraflı məlumat verib. Məktəbin tədris işləri üzrə direktor müəvəni Ə.Natiq də təhsil ocağının fealiyyəti dövründə ilk olan bu tədbirin və ekskursiyaların Şirvanlı kəndi və məktəbi üçün qürurverici bir hal olduğunu vurgulayıb.

Valideynlər adından çıxış edən R.Fuad ucqar bir kənddə belə bir layihənin həyata keçirilədiyi və şagirdlərin maarifləndirilməsi üçün göstərilən diqqət və qayğıya görə Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinə, məktəb kollektivinə, layihə rəhbəri və icraçılarına təşəkkürünü ifadə edib. Sonda şagirdlərə layihə icraçıları tərəfindən Azərbaycan Respublikası dövlət rəmzlərinin yüksək olunduğu papaq, köynək və döş ni-

şanları təqdim edilib. Layihənin icra planına əsasən Şirvanlı kənd İ.Babayev adına tam orta məktəbinin bir qrup şagirdi avqustun 14-də Neftçala Yod zavodunda olub. Zavodun yod sexinin aparıcı mütexəssisi Q.Elibar müəssisənin fealiyyəti, gelecek perspektivləri və yodun alınma prosesi ilə şagirdləri yaxından tanış edib.

Neftçala Yod Zavodunun fealiyyəti şagirdlər tərəfindən olduqca maraqla qarşılanıb. Onlar heç bir xammaldan istifadə etmədən, mədən sularından alınan yodun şəhəmiyyəti və alınma prosesini maraqla izləyiblər. Zavodun illik yod istehsalı, burda çalışan mütexəssislərlə tanışlıq şagirdlərdə təhsilə, rayonun iqtisadi inkişafında yaxından iştirak etməyə dərin maraqlı oyadıb.

Daha sonra şagird qrupu Neftçala rayon Heydər Əliyev Mərkəzində ekskursiyada olub. Mərkəzədə şagirdlər atılıq, musiqi, kitabxana və bir sıra digər fealiyyət növləri ilə tanış olublar.

Tədbir Neftçala tarix-diyanətşünaslıq muzeyinə ekskursiya ilə sona çatıb. Səfər zamanı iştirakçılar ekspozitlərlə böyük maraqlı gösterib, Azərbaycan tarixi haqqında faktlara tanış olub, estetik və dünənəyörüşü cəhətdən zənginləşiblər.

Layihə çərçivəsində növbəti tədbir Şirvanlı kənd tam orta məktəbinin həyətində keçirilən iməcilik olub. Məktəbin həyətine şagirdlər 50-dən artıq ağac və gül kolları əkiblər.

Layihə çərçivəsində işlər uğurla davam etdirilir.

UNEC-in dəyərləri

UNEC missiyasını layiqli şəkildə yerinə yetirmək və qarşısına qoyduğu strateji hədəfləri realığa çevirmək məqsədile Elmi Şurada öz dəyərlərini təsdiqləyib:

Akademik azadlıq: UNEC üzvələri tədqiqat, tədris və sosial xidmət fəaliyyətlərində elmi prinsiplərə sadıqdır.

Akademik etika: UNEC bütün fəaliyyətlərində akademik etikanı qoruyur və müəlliflik hüquqlarına hörmətlə yanaşır.

Layiqliq: UNEC akademik və inzibati vəzifələrin tutulmasında hər kəs üçün bərabər imkanlar yaradır və daha layiq olana üstünlük verir.

Şəffaflıq: UNEC fəaliyyətlərini bütün maraqlı tərəflərinin müşahidəsinə açıq şəkildə həyata keçirir.

Mükəmməllik: UNEC üzvləri

bütün fəaliyyətlərində daim dəha mükəmməl olanı əldə etməyə çalışır.

Keyfiyyətlilik: UNEC bütün fəaliyyətlərində yüksək keyfiyyət prinsipinə sadıq qalır.

İştirakçılıq: UNEC səmərəli idarəetmə namə üzvlərinin idarəetmənin bütün mərhələlərində aktiv iştirakını təmin edir.

Fərqliliklərə hörmət: UNEC bütün maraqlı tərəflərinə fərqli fikirlərinə hörmətlə yanaşır.

Cəmiyyət manafeyini düşünmək: UNEC bütün fəaliyyətlərini ilk növbədə cəmiyyət mənafeyini düşünərək həyata keçirir.

Ekoloji həssaslıq: UNEC üzvləri dayanıqlı inkişaf namə ekoloji tarzlığın qorunmasına səy göstərir.

“Hər bir qurumun fəaliyyət prinsipləri və ya öncə çıxarılan dəyərləri onun gelecek uğur modelinin teminatımsa çevrilir”. Bu sözü Milli Məclisin deputatı Fazıl Mustafa UNEC-in dəyərlərinə müasibət bildirərək deyib. Onun sözlərinə görə, UNEC Azərbaycan təhsil sisteminde və universitet modelinin tanıtımında ciddi yeniliklərə imza atmaqla kifayətlənəyən, öz missiyasını daha irəli götürmək isteyen bir təhsil brendidir. Öz dəyərlərini də müeyyən edərək, sənki hədəflərindən nə dərəcədə ciddi olduğunu göstərməyə çalışır. “Birinci sıralamada Akademik azadlığın olması elmdə düşüncə hürriyyətinin bir dəyər olaraq öncəlikləşməsinə bir işarədir. Çünkü bütün köşərlərin, ixtiraların, ideyaların mənəbəyində məhz düşüncə azadlı-

“Uşaqlar bizim gələcəyimizdir”

Sifai SƏFƏROVA

Bakının Şüvəolan qəsəbəsindəki 4 nömrəli respublika xüsusi internat məktəbində “Uşaqlar bizim gələcəyimizdir” mövzusunda tədbir keçirilib. Tədbirdə direktor Vəfa Seyidova məktəbin 2013-cü ildə Heydər Əliyev Fondu tərəfindən yenidən inşa olunması və sonrakı fealiyyəti barədə məlumat verib, valideyn himayəsindən məhrum olan uşaqlara dövlət tərəfindən göstərilen diqqət və qayğıdan söz açıb.

Sonra Yeni Azərbaycan Partiyası Pirallahi rayon təşkilatının sədri Hikmət Şikarov ölkəmizdə

uşaqların gələcəyi ilə bağlı müxtəlif layihələrin həyata keçirilməsindən, xüsusilə Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu prioritet məqsədlərindən biri olan uşaqlara diqqət və qayğıdan, ilk növbədə, xəstə və valideyn himayəsindən məhrum uşaqlara kömək göstərməsindən bahs edib. H.Şikarov “Uşaqlar bizim gələcəyimizdir. Günü-gündən inkişaf edən, çəkələnən respublikamızın gələcəyi məhz onların əlindekdir” - deyə bildirib.

Tədbir bədii hissə ilə davam etdirilib.

“Kitabxanaya kitab hədiyyə edirik”

Bakıdakı Mirza Şəfi Vazeh adına Mərkəzi Kitabxanada “Kitabxanaya kitab hədiyyə edirik” adlı sosial aksiya uğurla davam edir. Aksiyaya alimlər, yazıçılar, ictimaiyyət nümayəndələri, oxucular, paytaxt sakinləri və şəhərimizin qonaqları da qatılıblar. Aksiyanın əsas məqsədi kitabxanaya fondlarını müasir, maraqlı və yüksək tələbat olan ədəbiyyat, dərsliklər, uşaq və yeniyetmələr üçün milli və xarici klassik ədəbiyyatla və müasir dövrün şair və yazıçıları

“İstəyirəm ki, yüksək balla ali məktəbə daxil olum”

Sifai SƏFƏROVA

3 nömrəli Uşaq-Gənclər İnkışaf Mərkəzinə xüsusi istədədə və bacarıq, yüksək intellekt və mədəniyyətə malik uşaqlar və yeniyetmələr əldən. Onlar burada öz asudə vaxtlarını semərli keçirməklə yanaşı yaradıcılıq potensiallarını da inkişaf etdirirlər. Budefəki müsahibim mərkəzin istədədə yetirmələrindən biri olan Mədinə Hüseynovadır. Söhbət zamanı Mədinə arzu-isteklərini söyləməyi də unutmadı:

Qran-pri mükafatı aldım

- Mən Bakıdakı 132-134 nömrəli təhsil kompleksinin 8-ci sinfinde təhsil alıram. 2017-ci il mənimin üçün çox uğurlu oldu. Mərkəzədən esidəndə ki, İtaliyada keçirilən “Sərhədsiz yaradıcılıq” beynəlxalq festivalında iştirak edəcəyəm, doğrusu, çox sevindim. Nəhayət, festivalda iştirak etdim, el işlərim orada nümayiş olundu və uğur qazandim. Qran-pri mükafatına layiq görüldüm. Qeyd edim ki, festivalda Uşaq-Gənclər Yaradıcılıq Mərkəzimizdən bədii kollektivi iştirak etdi. Yaşlılar üç - xoreoqrafiya, vokal və rəsm nominasiyaları üzrə yarışlarda qatılıqla böyük uğur qazandılar. “Rəqs” nominasiyası üzrə rəqs qrupu “Odlar yurdu - Azərbaycan” kompozisiyası ilə çıxış etdi. Rəqs qrupumuz 15 ölkənin içərisindən qalib olaraq birincini yerə layiq görüldü. Mərkəzin 10 yaşlı istədədli vokalisti Rahim Qədimzadə bizi zimlə ifasına görə diplomi mükafatlandırıldı.

Rənglərlə arzuları doğru

...Onunla həmsöhbət olmaq mənə çox xoş idi. Hələ yetkinlik yaşında olan bir istədədə sahibinin tərcüməyi-hali necə də zəngin idi. Öyrəndim ki, Mədinə Hüseynova 4 yaşından mərkəzin üzvüdür. Bədii gimnastika, milli rəqs və rəsm dərnəklərində məşğuldur. Mədinə kətan üzərində əzizlərinin de portretlərini işləyib və əlamətdar günlərdə onlara hədiyyə edib.

çəkməyi dəha çox xoşlayır. Onun ilk sərgisi “Abşeron” rəsm qalereyasında keçirilib. “Rənglərlə arzularımı doğru” adlı həmin sərgidə 80-e yaxın əsəri nümayiş olunub. Rəngli boyalarla işlənmis əşləri, kompozisiyalar, töbət mənzərələri hamını heyran edib. Sərginin sonunda 30-40-a yaxın rəsm əsəri isə satılıb. Ən çox fantaziya janrına üstünlük verən Mədinə bütün düşüncələrini bu janrda canlandıır və əsərəngiz rəsmlərə çevirir. Gündə 4-5 saat rəsm çəkməklə məşğuldur. Mədinə kətan üzərində əzizlərinin de portretlərini işləyib və əlamətdar günlərdə onlara hədiyyə edib.

10 ölkədə olan Mədinə Azərbaycanımızı layiqincə təmsil edib

Müsahibim 10 ölkədə olub. Bolqarıstanda, Macaristanda, Almaniyada, Misirdə, Serbiyada, Türkiyədə, Gürcüstanda və sair ölkələrdə doğ-

ma vətoni Azərbaycanı layiqincə təmsil edib. 2015-ci ildə Türkiyənin Bodrum şəhərində keçirilən “23 Nisan” Beynəlxalq Uşaq Festivalında olarkən Bodrumun sərgi salonlarının birində onun 40-a yaxın rəsm əsəri nümayiş olunub. Azərbaycan haqqında yaradığı em sevimli əsərini - “Qız Qalası”nın onlara hədiyyə edib. Sərgidə dəstləri da həvəsli iştirak ediblər. 2016-ci ilin noyabrında isə Bolqarıstanda keçirilən rəqs festivalına qatılıb, milli və dünya rəqslerini məhərətlə ifa edib. Ukraynanadan, Belarusdan festivala qatılan uşaqlarla dostlaşıb. İngilis, alman, rus dillərində sərbəst dənəşdiyi üçün festivalda xarici dostları ilə daha rahat ünsiyyət qurur. Almaniyada, Serbiyada gimnast uşaqlarının yarışları keçirilirdi. Mədinə də həmin yarışa qatılıb, V yero çıxaraq diplomla mükafatlandırılardı və medal qazanıb.

Mədinə yay tətilini necə keçirdiyi barədə danışmağı da unutmadı. Dedi ki, çoxlu bədii ədəbiyyat oxuyub. Hazırda kitab rəsfində 40-a yaxın bədii ədəbiyyat var. Yaşı artıraq sərgiblərinin sayı da artır. A.Puşkinin “Yevgeni Onegin”, L.Tolstoynun “Anna Karenina”, “Mühəribe və sülh”, M.Y.Lermontovun “Zəmanəmizin qohromam” əsərlərini oxuyarkən özünü başqa aləmdə hiss etdiyi söylədi və həmin kitablara vərəqlədikcə özünü artıq tələbə kimi gördüyü vurğuladı. “Elə istəyirəm tezliklə orta məktəbi bitirir və yüksək balla ali məktəbə daxil olum” - söyləyən 8-ci sınıf şagirdinin bu qədər inadkar və hazırlıqlı olduğuna ürəkdən sevindim. Sonra da əlavə etdi ki, bu, onun sadəcə bir uşaqlıq arzusudur.

Mədinənin necə istədədli bir qız olduğunu, bununla bərabər dərslərinə necə məsuliyyətlə yanaşdığını biz təkcə onun öz dilindən deyil, mərkəzin rəhbərliyindən, müəllimlərdən, dərnək rəhbərlərindən və elə onun rəfiqələrindən də eйтdik. Və bu xoş təessüratla da 3 nömrəli Uşaq-Gənclər İnkışaf Mərkəzini tərk etdik.

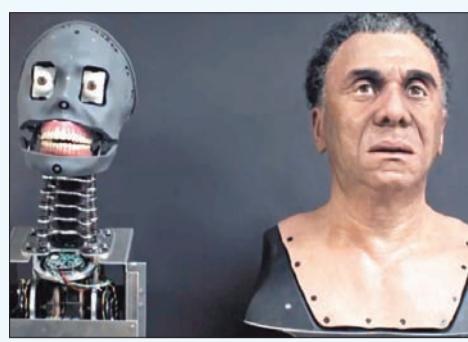
İnsanabənzər robot-humanoid təqdim edilib

Yusif ƏLİYEV

“Engineered Arts” şirkəti insan mimikası və hərəkətlərini sinxron şəkildə təqdim edən “Mesmer” adlı robot-humanoid təqdim edib.

www.robo-humanter.com saytının məlumatına görə, “Mesmer” robotları hərəkəti mum fiqurlarına bənzeyirler. Onlar insan mimikası və hərəkətlərini ötürüdürlər (firlanma hərəkətinə bir yerdən o biri yere ötürürən mexanizm) səyində yenidən canlandırma bilirlər. Ötürüçülər səssiz işləyir, onların hər biri avtonom idarə olunur. Yeni robot insan kimi hərəkət etməklə yanaşı, kamerası və sensorlar səyində insanı tanır, onun cinsi və yaşı müəyyən edə bilir.

Şirkət nümayəndələri bildiriblər ki, robot üçün vahid qiymət təyin etmək çətindir. Onun qiyməti alıcıya lazım olan modifikasiyadan asılıdır.

2K təsvir ölçülü ekranla malik ilk smartfon

Cinin “Elephone” şirkəti çətin şəraitdə iş üçün nəzərdə tutulan və “Quad HD” (2560x1440 piksel) təsvir ölçülü ekranla təchiz edilən ilk smartfon yaradıb. “Elephone Soldier” adlanan model 190 dollara təklif olunur.

www.3news.ru saytının məlumatına görə, smartfonun ekranının diaqonal ölçüsü 5,5 düym təşkil, aparat platforması rolunda isə “MediaTek Helio X25” birkristall sistemi çıxış edir. Daxili yaddaşın tutumu modifikasiya və qiymətdən asılı olaraq 64-128 Gb arasında dəyişir. Operativ yaddaşın həcmi isə 4 gigaabayt bərabərdir.

“Elephone Soldier” smartfonunun arxa tərəfi 21 megapikselli sensor esasında yaradılb, ön fotomodulunun esasını 16 megapikselli ötürüdücü təşkil edir. Qurğunun enerji mənbəyi 2 gün enerji toplamadan işləyen 5 min milliamper/saat tutumlu akkumulyator batareyasıdır.

Korpusu zərbəyə davamlı olan smartfon, həmçinin “IP68” standartı üzrə sukeçirməzdır və tozdan mühafizəyə malikdir. Bu isə o deməkdir ki, qurğu 30 dəqiqə ərzində suyun 2 metr dərinliyində qala bilər. Bundan başqa, adı telefonlara xas olmayan xüsusiyyətlər arasında fiziki kompas və SOS düyməsi qeyd edilir.

Dünyada hidrogen yanacaqla işləyən ilk qatar

Dünyada hidrogen yanacaq elementləri ilə işləyen ilk “Coradia iLint” qatarı 16 sentyabr tarixində Almaniyanın Aşağı Saksoniya vilayətində sınaq reysini yerinə yetirib.

İlk sefərin gedişatını Aşağı Saksoniyanın iqtisadiyyat və nəqliyyat naziri Bernd Althusmann şəxson müşahidə edib.

www.belta.ba saytının məlumatına görə, qatarların damında hidrogen yanacaqlı rezervuar və yanacaq elementi quraşdırılıb. O, ətraf mühitə zərər vermədən hidrogen enerjisini elektrik cərəyanına çevirəcək. Qatar saatda 140 kilometrə qədər sürət yığa bilir. “Coradia iLint” bir dəfə yanacaq doldurmaqla min kilometrə qədər məsafə qət edə bilər.

Qatar artıq standart marşrut üzrə hərəkətə başlayıb.

Şəhərlərarası uçuşlar üçün hava takısı

İngiltərinin “Vertical Aerospace” start-upı şəhərlərarası uçuşlar üçün istifadə ediləcək vertikal uçuşlu və enişli hava takısının sınaqlarını uğurla başa çatdırıb.

www.hightech.fm saytının məlumatında bildirilir ki, “Vertical Aerospace” uçuş aparatının maksimal sürəti avtomobil sürətinə uyğundur və saatda 80 km təşkil edir. Aparat 2 nəfər sərnişin və 1 pilot üçün nəzərdə tutulub. Mütəxəssislərin sözlərinə görə, akkumulyatorun enerji tutumu 800 km uçuşun həyata keçirilməsi üçün yeterlidir.

Şirkət nümayəndələri uçan taksilərin 3-4 ildən sonra satışa çıxarılaçığını bildiriblər. Bununla da insanların şəhərlər arasında hərəkət üçün uçuş zolaqlarına ehtiyacı qalmayacaq.

Dərin laboratoriyalar

⇒ Əvvəli səh.1

Rüstəm QARAXANLI

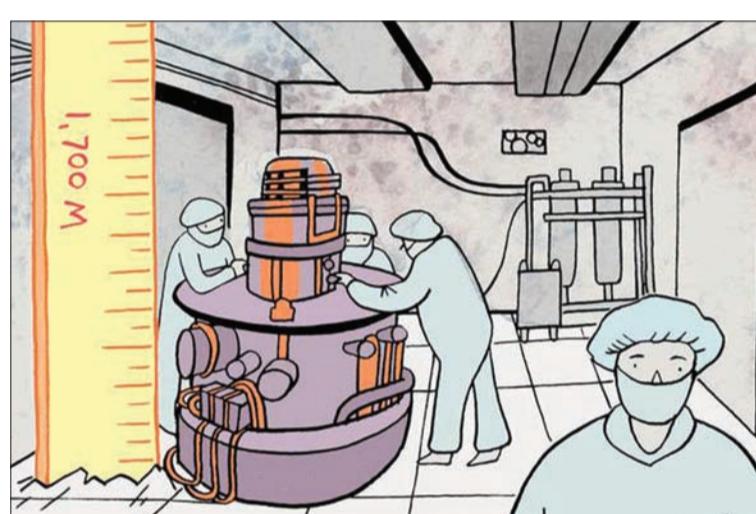
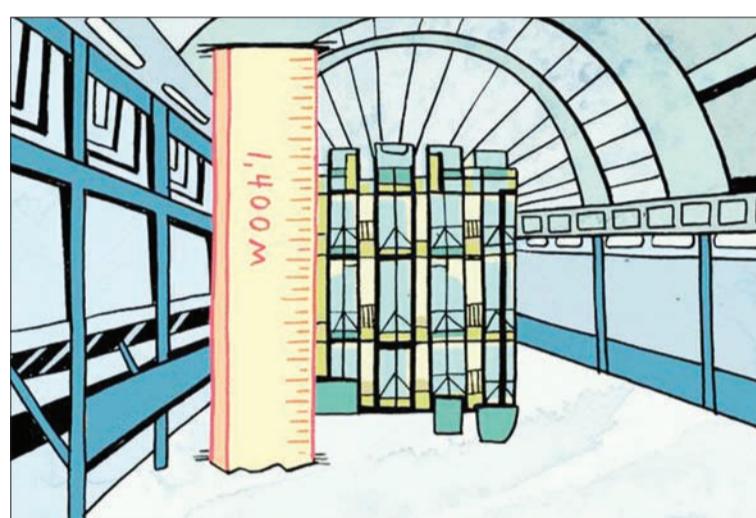
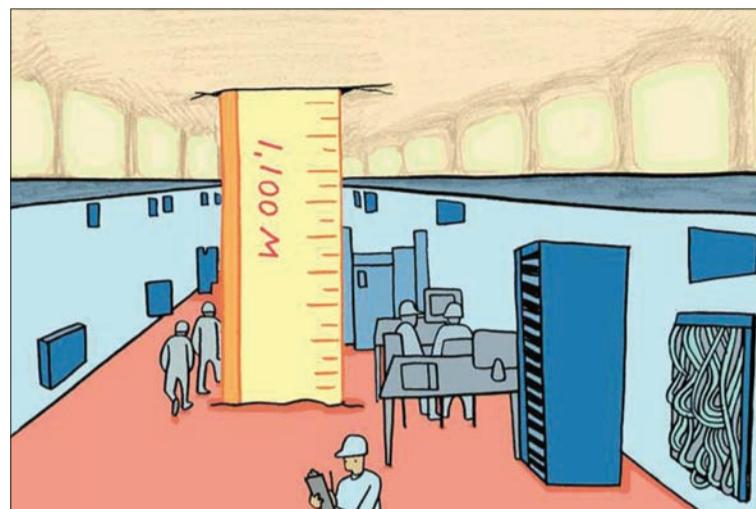
Mərkəz İtaliyanın Qran Sasso milli laboratoriyası ilə six əməkdaşlıq edəcək. Mehz İtalyada qara materiyaların vimpler vasitesilə aşkar olunması sahəsində inqilabi keşflər edilib. SUPL-un əsas məqsədi bunu öyrənmək olacaq: Yer kürəsinin mövqeyindən asılı olaraq galaktikalarda qara materiyanın miqdardında dəyişiklik baş verir, ya yox.

BOULBI yeraltı laboratoriyası. 1100 metr dərinlikdədir. Əsası 1998-ci ildə qoyulub. İngiltərin şimal-sərq sahilindən Boulli mədəninin yerində fəaliyyət göstərir və Britaniyanın Elmi və texnoloji vəstələr üzrə Şurası tərəfindən idarə olunur. Mərkəzin infrastruktur və yerləşdiyi dərinlik aşağıfonlu yeraltı tədqiqatlar üçün əlverişlidir: qara materiya və kosmik şüalar sahəsində yeniliklər etmək üçün bundan yaxşı şərait ola bilər. Bu laboratoriya multiistiqamətli sayılır. Belə ki, alimlər burada fizika ilə yanaşı, geologiya, geofizika, ətraf mühit, təbiət, Yerdə ekstremal vəziyyətlərdə və

boratoriysi. 1997-ci ildə yaradılıb, 1440 metr dərinlikdə yerləşir. Oulu Universiteti tərəfindən idarə olunan yeraltı fizika mərkəzi Avropanın on dərin mədənində yerləşir. Pyuxsalımi yaxın 10 ildə qapادılacaq. Bu səbəbdən qərara golinib ki, burada “Callio Lab” (CLab) laboratoriyasının əsası qoyulsun. Mərkəzin 1420 metrliyində qurğularla yanaşı, ofislər, restoranlar və hətta sauna da mövcuddur. Başlıca layihə EMMA adlanı və 75 metr dərinlikdə həyata keçirilir. Kosmik şüalar və yüksək enerji myüonları öyrənilir. Bu yolla atmosfer və kosmik hissəciklərin təmasına dair yeni-yeni təfferrüatlar ortaya çıxır.

SENFORD yeraltı tədqiqatlar mərkəzinin əsası 2011-ci ildə qoyulub. 1480 metrlik dərinlikdə yerləşir. ABŞ-in on iri yeraltı fiziki laboratoriyası hesab olunur. Burada Raymond Devisin Güneş neytrinolarına dair məşhur eksperimenti həyata keçirilir. Devis prosesdə xlor əsash mayedən istifadə edib və Güneş neytrinolarının çatışmazlığını ortaya

Elm Yerin alt qatlarında

Dünyanın ən dərin yeraltı laboratoriyası - CJPL Çində yerləşir. 2010-cu ildə əsası qoyulan mərkəz 2400 metr dərinlikdə fəaliyyət göstərir. CJPL dağın altında yerləşir, bu səbəbdən rahat logistik infrastruktura malikdir. Ərazi fon radiasiyyasından maksimum neytralaşdırılıb, burada kosmik hissəciklərin myüon axımı oludqua zəifdir.

yerdən kənar həyata dair araşdırmaclar aparırlar.

Hindistan NEYTRİN rəsədxanası. Yerin 1200 metr dərinliyində tikilməkdədir. Bu layihə TATA Fundamental Tədqiqatlar İnstitutu nəzdindəki 25 milli institut və universitetin birgə təşəbbüsündür. Əsas məqsəd sürətləndiricilərsiz yüksək enerji fizikası sahəsində araşdırmaclar aparmaqdır. Atmosfer myüon neytrinolarının öyrənilməsi məqsədilə 50 kilotonluq polad kalorimetriyən istifadə ediləcək.

Mərkəz genişprofil olacaq. Bura həmçinin geoloji, bioloji və hidroloji araşdırmaclar aparmaqdır. Hindistanın Tamilnad ştatındaki Pottiperam qəsəbəsində tikilməsi planlaşdırılan mərkəz üçün hökümdən icazə gözlənilir. QRAN-SASSO milli laboratoriyası. Əsası 1987-ci ildə qoyulub, yerin altında 1400 metrlikdə fəaliyyət göstərir. İtaliyanın elmi mərkəzi dünyada bu qəbildən olan bir irsidi. Yüksək enerjiler fizikası laboratoriyasında neytrino, astrophysics və qara materiya sahəsində uzunmüddətli tədqiqatlar həyata keçirilir. Enrico Fermi adına milli laboratoriya ilə əməkdaşlıq edən Qran-Sasso ICARUS programı çərçivəsində dördüncü növ neytrino araşdırmalarına start verəcək.

PYUXSALMI yeraltı fizika la-

çixarib. Belə ki, proses zamanı neytrinoların ehtimal edilən həcmində yalnız üçdəbirini aşkarlamak mümkün olub.

Hazırda laboratoriya qara materiya sahəsində LUX, neytrinonun xüsusiyyətlərinin tədqiqi sahəsində “Majorana Demonstrator”, geoloji, texnoloji və bioloji layihələr həyata keçirilir. Senfordda neytrinonun yeraltı öyrənilməsi eksperimenti – “Deep Underground Neutrino Experiment” realaşdırılacaq. Proses zamanı 70000 ton maye arqonu ilə doldurulmuş detektorlardan istifadə olunacaq.

MODAN yeraltı laboratoriyası. Əsası 1982-ci ildə qoyulub, 1700 metr dərinlikdə yerləşir. Coxprofilli laboratoriya. Fransada Modan şəhərində “Fréjus” avtomobil tunelinin ortasında yerləşir. Burada nüvə fizikası, elementar hissəcik və astrohissəciklər fizikası, biologiya, nano və mikroelektronika, ətraf mühiti dair araşdırmaclar aparırlar. Laboratoriya Fransa Elmi araşdırmaclar dair. Milli Mərkəzi və Qrenobl-Alp Universiteti nəzdində fəaliyyət göstərir.

BAKSAN neytrino rəsədxanası. 1973-cü ildə tikilib, 1750 metr dərinlikdədir. Qafqaz dağları arasında, Baksan çayının vadisində tikilmiş bu mərkəz elementar hissəciklər fizikası sahəsində dünyada ilklerden hesab olunur. Bu qəbildən olan di-

çox qurğularla olduğu kimi, Baksanda da fon radiasiyyasının səviyyəsinin minimuma endirilməsinə çalışılıb. Əsas məqsəd o olub ki, laboratoriya tek yerin alt qatlarında deyil, həm də müxtəlif Atom Elektrik Stansiyalarından uzaq olsun. AES-lər eksperimentlər zamanı güclü fon radiasiyyası mənəvədir.

ANDES. Aqua Negra dərin araşdırmaclar obyekti. 1750 dərinlikdə tikilməkdədir. Cili və Argentina serhəddində, dağlıq grazıda yerləşir. Burada neytrino və qara materiya ilə yanaşı, platformaların tektonikası, biologiya, nüvə astrophysicsi və ətraf mühiti öyrənəcəklər. ANDES SUPL-la yanaşı Cənub yarımkürəsində yerləşən ikinci bu növ obyektdir. Laboratoriya bəynəlxalq səviyyəli elmi mərkəz olmaqla bərabər, həm də iki neytrino-detektor kimi fəaliyyət göstərəcək. Obyekt coğrafi baxımdan ideal yerləşməyə malikdir: həm AES-lərden uzaqdır, həm də dağların arasındadır.

Dünyanın ən dərin yeraltı laboratoriyası - CJPL Çində yerləşir. 2010-cu ildə əsası qoyulan mərkəz 2400 metr dərinlikdə fəaliyyət göstərir. CJPL dağın altında yerləşir, bu səbəbdən rahat logistik infrastruktura malikdir. Ərazi fon radiasiyyasından maksimum neytralaşdırılıb, burada kosmik hissəciklərin myüon axımı olduqca zoifdir. Hazırda mərkəzdə qara materiyanın birbaşa aşkarlanması cəhdər edilir. Həmçinin müxtəlif mənbələr - Güneş, Yer, atmosfer, yeni ildələrdən istifadə etməklə neytrinonun müşahidəsi planlaşdırılır.

Çox güman ki, bu elmi mərkəzlərdən birində və ya bir neçəsində qarşılık illerdə Yerdə həyatın menşeyinə dair hər hansı bir sırın üstü açılacaq. İnsanı minillər boyu maraqlandıran, narahat edən, din və elmin mübahisə obyektiñən çəvirlən bir çox mətbələrin mənbəyi bizden o qədər də uzaqda deyilən: teqribən 1 km yerin altında.

Innovasiyalar sahəsində ən son yeniliklərlə tanışlıq üçün daha bir imkan

Yusif ƏLİYEV

26-30 oktyabr tarixlərində Azərbaycanda ilk dəfə olaraq bəyənləxləq “Innovasiyalar həftəsi” keçiriləcək. Neqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinin, eləcə də bir səra dövlət qurumları üçün zəruri məsələlərin real zaman kəsiyində həlli yollarını təklif edən ideya yarışı (“Hackathon”) təşkil olunacaq.

“Burada istirakçılar qarşıya qoyulan probleminin çəvik və innovativ həlli yollarını təklif etməlidirlər. Qalib ideyalar tətbiq olunmaqla yanaşı, həm də mübakatlandırılacaq”, - deyə R.Əzizov vurgulayıb. Onun sözlərinə görə, “Innovasiyalar həftəsi”ndə həm də “İdeya-dan Biznes” layihəsi çərçivəsində keçirilən startap turlarının qaliblərinin yarışacağı böyük final təşkil edilecək.

Ölkəmizdə ilk dəfə olaraq bəyənləxləq “Innovasiyalar həftəsi” keçiriləcək

Bu barədə Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən mətbuat konfransında məlumat verilib. Konfransda Neqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi İnformasiya cəmiyyətinin və elektron idarəciliyin inovativ inkişafı şöbəsinin müdürü Rəşad Əzizov bildirib ki, “Innovasiyalar həftəsi” çərçivəsində Birleşmiş Milletlər Təşkilatının İnkışaf Programı, Azərbaycan Kibər İdmən Federasiyası, “Baku Open Cyber Cup” turniri keçiriləcək.